

Inlichtingen

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst*

Tjongejonge wat was het weer heet vandaag in Tarin Kowt. Hij zat als een van de laatste in de eetzaal, de meeste collega's waren al aan hun dagelijkse werk of op patrouille. Het was nog maar acht uur 's morgens en de thermometer stond al weer boven de 40 graden. Hij streek met zijn hand door zijn korte grijze haren en controleerde of zijn kapiteinssterren goed op zijn *desert-uniform* zaten.

Gelukkig dat hij zo naar zijn werkplek kon gaan. Want de krijgsgevangenen-onderzoekskamer was de enige ruimte in het hele kamp met *full climat control*. Ja, zo hoorde dat natuurlijk, want krijgsgevangenen moeten goed behandeld worden. En het verhoor in de kamer moest onmiddellijk worden afgebroken als de temperatuur meer dan één graad boven of onder de 21 graden kwam. Nederland had per slot van rekening een reputatie op dat gebied hoog te houden. Dat sprak hem ook wel aan, dat goede behandelen, maar het was best lastig soms om je aan al die regels te houden. Hij stond op. Voor hij aan het werk ging, keek hij eerst nog even naar de laatste zending met spullen uit Nederland.

Hij had geen haast, want hij kon toch nog niet aan zijn werk beginnen. Sinds vorige maand was wekken van de gevangenen voor 07.30 immers niet langer toegestaan. En daarna hadden ze natuurlijk nog een uur voor aankleden, douchen en hun meerkeuzeontbijt. Hij hoopte dat de Russische kaviaar, die ze vorige week besteld hadden, nu eindelijk aangekomen was. Anders moest hij weer een incidentmelding maken aan de Openbare Aanklager in

Arnhem. Hij slaakte een zucht en keek verder in de met NATO-TOP SECRET gemerkte kartonnen doos, die hij vanmorgen bij de veldpost had opgehaald.

In de eerste plaats de gemodificeerde verduisteringsbrillen. Goddank, nu mocht hij ze eindelijk weer gebruiken. Hoewel, hij had zijn twijfels of dit nieuwe type met een verplichte kijkspleet van 1 bij 4 centimeter wel hetzelfde effect had als de vorige. Ze zagen er wel grappig uit met die pluizige afdichtranden van sabelbont om 'een knellend gevoel' op het gezicht van de gevangenen te voorkomen. Stiekem hoopte hij dat dat donzige spul toch een beetje zou kietelen. Had je er misschien nog wat aan. Maar als de juristen van Buitenlandse Zaken, die ieder verhoor bijwoonden, dat in de gaten kregen, zou het waarschijnlijk snel zijn afgelopen met de pret.

Ook de nieuwe digitale decibel-meter was binnen, zag hij nu. Want harde geluiden zouden de gevangenen per slot van rekening alleen in de war brengen. Een commissie van hoogleraren in Nederland had bepaald dat dát niet mocht. Dat begreep hij best, want informatie van verwarde gevangenen was tenslotte onbetrouwbaar. Hij was in ieder geval blij dat de Tweede Kamer het amendement over de eigen keuze van de gevangene voor de muziek die hij moest gebruiken, op het nippertje had afgewezen. Zoiets sterkte je geloof in de steun vanuit de Nederlandse politiek voor de operationele eenheden natuurlijk geweldig.

Hij werkte nu met Jantje Smit en dat was best een *powerful tool*. Voor hele taaie rakkers zette hij nog wel eens Corry en de Rekels op, maar bij maximaal 50 decibel bleef dat toch behelpen. De kracht van Corry lag vooral bij

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van kolonel (KL) Frans Matser en majoor mariniers Marc Houben.

toepassingen boven de 60 decibel, wist hij uit ervaring, maar ja... dat mocht niet meer. Bovendien konden zijn jongere collega's dat repertoire onvoldoende waarderen. Terwijl juist haar repertoire van vóór 1975 behoorlijk op het gemoed werkte. Hij pakte de doos onder zijn arm en stond op.

Met rustige pas liep hij van de eetzaal door het kamp naar de ondervragingsruimte. De aangename temperatuur bij binnenkomst overviel hem elke keer weer. Als eerste inspecteerde hij altijd het 'spetterreservoir'. Zaak was straks het water waarmee hij zou gaan spetteren op de juiste temperatuur te brengen. Daar moest hij wel mee oppassen. Vorige week had hij een stevige berisping van z'n commandant gekregen, omdat het water tweetiende graad te koud was geweest. En het bleef toch lastig de menselijke huidtemperatuur van 32,3 graden precies vast te houden met de primitieve thermometer die ze hier in Afghanistan kregen.

Kijk, toen de tolerantie nog een halve graad was, had iedere amateur dit soort verhoren kunnen afnemen. Maar sinds de norm was aangescherpt tot 0,1 was hij de enige die nog met gebruik van de gevreesde Nederlandse 'waterspettertechniek' mocht ondervragen. De andere collega's hadden dat certificaat nog niet gehaald. Het inspelen van de haarlijn en regelknop was voor brildragers bijna onmogelijk. Gelukkig was bij TNO nu een digitale wattertempertuurregelaar in ontwikkeling. Moest over een paar maanden klaar zijn. Zou een hoop ellende schelen. Konden ze weer lekker spetteren! Tot dan nog maar even goed oppassen.

Vanmiddag zou hij maar weer een lange mail maar huis gaan sturen. Tijd zat. Van één tot vijf hadden de krijgsgevangenen immers hun dagelijkse sessie met de psycholoog. Die moest nagaan of het nog goed zat tussen hun oren. Dat gesprek werd dan om zes uur door het Krijgsgevangen Sociaal Medisch Team (KSMT) geëvalueerd, terwijl de gevangenen hun avondmaaltijd gebruikten.

Vijf gangen schreef het ondervragingsreglement voor, maar als strafmaatregel mocht je wel eens het toetje schrappen. Zoals laatst bij

die gast die die bermbom had geplaatst. Dat kwam keihard aan hoor! Dat wist hij donders goed. Als je eenmaal bent ingesteld op zo'n lekker Nederlands toetje, en je krijgt het dan onverwacht niet, dan kreeg je mentaal toch wel een tikkie.

Jammer dat je dit soort harde methode volgens het Haagse protocol maar één keer in de week mocht toepassen. Hij begreep de noodzaak van al die regels, maar hier twijfelde hij toch. Twee keer in de week geen toetje voor weerspannige krijgsgevangenen, leek hem best verantwoord. Het KSMT nam ná het diner – na ruggespraak met Nederland – het besluit of hij om half acht vóór het journaal nog een half uurtje mocht praten met de gevangen. Spetteren was dan natuurlijk niet toegestaan in verband met de spijsvertering en zo. Logisch. Daarna was het voor de gevangenen tv-kijken geblazen, want ook krijgsgevangen hebben natuurlijk recht op informatie. Dat begreep hij wel.

Hij hoopte wel dat die lui van de verbindingdienst *Al Jazeera* weer goed op de zender hadden gekregen, want gisteren was er matig beeld en een slechte geluidskwaliteit. Dat had al weer tot een vlammeende rapportage in *de Volkskrant* en vragen in de Tweede Kamer van het Kamerlid Heerts geleid. Zo'n minister had het ook niet makkelijk. Ja, het komt allemaal heel precies wat wij hier in Afghanistan doen, realiseerde hij zich. Je kunt zeggen wat je wil, maar hij had daardoor wel het gevoel dat hij machtig belangrijk werk deed.

Alleen be kroop hem de laatste tijd soms het gevoel dat het niet meer zo veel als vroeger opleverde... Maar dat was natuurlijk onzin. De Commandant der Strijdkrachten had bij zijn bezoek vorige week nog gezegd: 'menselijke inlichtingen zijn van het grootste belang voor het welslagen van onze missie en de veiligheid van onze troepen'.

Dat had hem weer gesterkt om de laatste twee maanden van zijn uitzending gemotiveerd met dit belangrijke werk door te gaan. Aan de slag dus maar weer! Muziekje... beetje spetteren... toetje... en alles volgens de regels. ■